

Historielærerforeningens årsmøde 2014
The Cold War revisited

Danmarks sikkerheds- og militærpolitik i et fremtidsperspektiv

Michael H. Clemmesen
Brigadegeneral (pens.), Seniorforsker, fokus på strategihistorie og militærteori

Relevant baggrund

- Som militær praktiker
- Som militær planlægger
- Som sikkerhedspolitisk bidragyder
- I grundlæggende - men mest videregående - professionel uddannelse
- Som historiker
- Som vred systemkritiker

- Som infanterist, kampvognsmand og opklaringspecialist.
- Fra landsdelsniveau (Sjælland, Bornholm, Jylland)/ i Forsvarsstabens Langtidsplanlægningsgruppe/i Baltikum efter selvstændigheden.
- I Regeringens Sikkerheds- og Nedrustningspolitiske Udvalg/Forsvarskommissionen af 1988/ i Baltikum.
- HO/ Forsvarsakademiet/Baltic Defence College.
- 1981-1987/2005-nu, fokus på Nordeuropa 1890 til 1940.
- Indledningsvis åbent primært rettet mod dovne/intellektuelt dovne kolleger uden civil-courage, senere rettet mod den generelle ødelæggelse af den offentlige sektor ved embedsmænds arrogance. Det sidste skal jeg nok komme tilbage til.

Styrende kritiske holdninger

- Om det begrænsede, man kan – og skal – lære af historien
- Om samfundets og verdens udvikling
- Om de paradigmeskabte blindhedsproblemer

Lærte jeg i sin tid, at man skulle gøre, at læsere/lyttere kunne fastlægge karakteren af "subjektivitet"

1. Om at "lære" af historien

- Problemet med den militære profession, at man må studere erfaringer for at kunne øve nogenlunde relevant. Derfor tilbøjelighed til søgning efter positiv læring for love og vejledning (ligesom politologer og økonomer).
- Dette er desværre i denne profession en urealistisk og derfor skadelig ambition. Det meste, man kan stræbe efter er at uddrage indsigt, der kan klarlægge risici ved forskellige handlemuligheder. Der er for mange usikkerheder ved anvendelsen af militære midler til at stræbe efter mere.

2. Om udvikling

- Samfunds- og verdensudviklingen går ikke mod vækst, større velfærd, mere retfærdighed og mere fredelige forhold.
- Tværtimod undergraves en positiv udvikling konstant gennem egoisme og arrogance. Derudover sker der meget vanskeligt forudseelige brud med en ren fremskrivning af udviklingen (som jeg lærte som fremtidsforsker)
- En generel indsigt er, at det kræver en konstant energisk indsats at hindre en hurtig udvikling mod mindre rigdom, mere uretfærdighed, mere konflikt.

3. Om de paradigmeskabte problemer (paradigme i den forstand at de reelt ikke anfægtes)

- *Reform-paradigmet* > At "reformer", der reelt:

- er apolitiske, mekaniske, rent økonomisk drevne rationaliseringer, der
- centraliserer og standardiserer,
- fjerner sammenhæng mellem myndighed og ansvar,
- fjerner den direkte dialog mellem den ansvarlige politiker og den professionelle ved at indskyde et aprofessionelt lag
- fjerner de engageredes – ildsjælenes – motivation
- De ignorerede i deres arrogance, at den professionelles opgave er at forudse virkninger af reformerne på de ikke-resurse-mæssige felter

At sådanne reformer ikke har alvorlige negative virkninger som burde fastlægges før reformerne iværksættes. Men at dette ikke kan ses som nødvendigt af de centrale embedsmænd (politologer)

- *Paradigmet at Jura står over politik* > Juriststandens nye opfattelse af deres progressive rolle og ret til at ikke at være begrænset til at tolke nationale love og internationale traktater, eksempler:
 - Forvalter straffe- og retsplejeloven "progressivt" i modsætning til befolkningens opfattelse af straf.
 - Forvalter krigens love og internationale menneskerettigheds traktater ud over disses tekst og hensigt for at mindske rammen for krig i stedet for at få en sådan tolkning fastlagt ved ny traktat.
 - EU-juristers tolkninger der progressivt fremmer Unionen.

Herigennem fjerner eliten den forudsatte indflydelse af folkevalgte og regeringer.

- *Paradigmet: der kan aldrig mere komme en europæisk storkrig* > derfor er det helt forkasteligt at vælge "kold krig", der indebærer påvirkning gennem militært forsvar og afskrækkelse. Eftergivenhed kan fortsætte uden at der skal sættes en klar grænse.

Trusler fra egoismen mod sikkerhed i fremtiden?

- Vi har en gudgivet ret til at fastholde vores privilegier til ikke at arbejde mere, og ikke mere engageret.
- Hvis der er problemer, er det ikke vores skyld, men de andres.
- Vi har ret til alle fælleskabets fordele uden at modsvare dette med at yde det til fællesskabet, vi gerne vil holde for os selv.

- Er det ikke også et problem, at vi yder kun et symbolsk bidrag til fælles militær sikkerhed? Det er nogle andre, der skal tage ansvaret for vores sikkerhed. Resten må USA klare, herunder oprydningen, hvis det går galt.

Truslen fra afvisning af det liberale samfund - regressionen - i øst og syd

Afvisning af:

- Demokrati
- Ligeret mellem køn
- Ligeret til seksuelle og andre minoriteter
- Lige ret for loven
- Menneskerettigheder
- Respekt for grænser

Det umiddelbare problem i Mellemøsten og Ukraine.

Det vanskelige problem, at både de fundamentalistiske islamistiske og det kristne oprør med den vestlige modernisme har sympati i forskellige grupper vores samfund, ligesom oprøret mod de liberale demokratier havde i Mellemkrigstiden.

I Østeuropa (Ungarn og Serbien) er der et direkte bånd til de ekstremnationalistiske kredse.

Det sikre henfald af USA's militære magt

- Hangarskibsflåden: Kun to eller maksimum tre vil være til rådighed for afløsning af de ti gamle, når de bliver 50 år.
- Resten af overfladeflåden: Skal afløses inden for 20 år.
- Kampflyene: Langt den overvejende del er af samme konstruktionsalder som de danske F-16. Ikke penge til afløsning.
- Hæren og marinekorpset: Reduceret efter Afghanistan og domineret af ældre materiel.

- Der er massive investeringsbehov, der dels konkurrerer med hjemlige investeringsbehov, dels forudsætter under hensyn til statsunderskuddet, at amerikanerne accepterer meget betydelige skattestigninger.
- Henfalder accelerer om 10-15 år.

Kinas umiddelbare ambitioner

Et nøgternt studie understreger, at kineserne i første omgang kontrol over de regionale havområder.

Det er henfaldet i amerikansk sømagt, der afgør, hvornår hvad bliver muligt, idet dog også Japan udbygger sin flåde.

(NATO-)Europas situation, herunder Danmarks

- Ældet materiel afløses i meget små serier
- Drastiske resurse og strukturreduktioner samt afsluttet afvikling af reserver
- Et oppustet og for gammelt officerskorps, der uddannes stadig dårligere
- Specialiseret og ofte urealistisk øvelsesaktivitet
- En ledelsesstruktur, der afspejler behov for bureaukratisk standardisering snarere en professionel erfaring

Ingen evne til at løse egentlige forsvarsopgaver.

Spørgsmål i konklusionen

- ✓ Eksistere evnen og viljen indenrigspolitisk til at bryde med de tre "paradigmer"?
- ✓ Konsolideres og bedres sammenhængskraften i det danske samfund?
- ✓ Bliver EU/Europæisk NATO i stand til at optræde beslutsomt og solidarisk over for den fortsatte udfordring, også på det militære område?
- ✓ Sker det før U.S.A. yderligere må nedbygge sin ledende militære rolle?

Jeg er ikke optimistisk.

Det mest sandsynlige er en tilbagevenden til den fjerne fortid, før Europæiske lande havde en magtpolitisk position i verden.

Det er ikke det værst tænkelige, stadig helt mulige forløb.